

Lausunto Kannaslahden uiton toimipaikan käyttötarkoituksen muutokseen

Lupajaosto 16.11.2023 § 34

Ympäristöinsinööri: Itä-Suomen aluehallintovirasto pyytää kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa kirjeellään 18.10.2023 dnro ISAVI/4281/2023 Järvi-Suomen Uittoyhdistys ja Perkaus Oy hakemukseen uittosäännön muutokseen uiton toimintapaikkojen käyttämiseen uiton lisäksi puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten, eli proomukuljetuksiin. Uittosäännön muutosta haetaan saamaan aikaan Vuoksen vesistöalueella Nurmeksen Kannaslahden, Joensuun Uimaharjun, Lapinlahden Akkalansaaren, Kuopion Melaveden ja Mustinlahden, Liperin Pöllänniemen, Heinäveden Säynetlahden ja Savonlinnan Majalahden toimipaikoille. Kannaslahdella on voimassa oleva uittosääntö, jolla on myönnetty pysyvä käyttöoikeus uittotoimintaan Järvi-Suomen Uittoyhdistykselle.

Hakemuksen mukaan proomukuljetus ei pääsääntöisesti edellytä teknisiä muutoksia uiton toimintapaikkoihin. Toimintapaikkojen nippu-uittoa varten rakennetut rakenteet toimivat myös pienproomukuljetuksissa. Proomukuljetusmäärät ovat uittotoimintaa alhaisemmat ja proomukuljetustoiminta aiheuttaa uittotoimintaan nähden lyhytkestoisemmin häiriötä, melua ja ympäristöhaittaa. Proomukuljetuksissa noudatetaan samoja toiminnan aikataulurajoituksia kuin nippu-uitossakin. Pääsääntöisesti aikataulurajoitusten mukaan öisin ja viikonloppuisin ei toimita.

Ympäristöinsinööri: Lupajaosto lausuntonaan esittää seuraavaa:

Kannaslahden uittopaikalta ei ole ollut uittotoimintaa vuoden 2012 jälkeen, joten hakemuksen mukainen uusi toiminta proomun purkamisen ja lastaaminen aiheuttaa merkittävää uutta meluhaittaa alueelle. Suuren proomun purkamisen kestää noin 12 tuntia, joten aiheutuva meluhaitta ei ole lyhytaikainen eikä vähäinen. Proomun purkamisesta ja lastaamisesta sekä puutavaran varastoinnista syntyvä melu kantautuu helposti järveä pitkin kauemmas. Hakemuksessa ei ole arvoitu Kannaslahdesta proomulla kuljettavan puun määrää, eikä toiminnan laajuutta. Hakemuksessa on ilmoitettu alueen toiminta-ajaksi arkisin kello 7-18.

Kannaslahdessa lähin häiriintyvä kohde on vakituisesti asuttu asuinrakennus 150 m päässä puutavaran lastauslaiturilta ja 130 m etäisyydellä uiton puutavaran varastointipaikalta. Lähin vapaa-ajan asunto sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä puutavaran lastauslaiturilta. Alueen lähiympäristössä 500 m etäisyydellä alueesta on 11 vapaa-ajanasuntoa ja 7 vakituisesti asuttua asuntoa. Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus sijaitsee noin 650 metrin etäisyydellä alueesta luoteeseen.

Nurmeksen kaupungilla on tavarasatama Ritoniemessä 2,8 km etäisyydellä Kannaslahden pudotuspaikasta, jossa proomujen purkua ja lastausta on harjoitettu, joten nyt haetun paikan läheisyydessä on vaihtoehtoinen lastauspaikka saarihakkuiden proomujen puiden purkamiselle ja lastaamiselle. Uittoyhdistyksellä on Nurmeksessa lisäksi Kuokkasenkoskella uiton toimipaikka, jota voidaan myös käyttää proomukuljetusten lastaamiseen ja purkamiseen.

Alueella on voimassa Nurmeksen asemakaava vuodelta 1990, jonka mukaan alue on uiton toimipaikka (kaavamerkintä L-1), jota saadaan käyttää puutavarannippujen pudotuspaikkana ja siihen liittyvänä puutavaran välivarastona. Asemakaava mahdollistaa siis vain uiton ja uiton mukaisen puutavaran varastoinnin, ei satamatoimintaa alueella. Toiminnan muutos tavaran lastaamiseen ja purkamiseen, eli satamatoimintaan edellyttää siis myös asemakaavan muutosta. Lähimmät häiriintyvät kiinteistöt ovat asemakaavan mukaisilla rakennuspaikoilla.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle on myönnettävä, jos siitä yleisille tai yksityisille eduille aiheutuva hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Hankkeesta ei aiheudu hyötyä yleisille eduille, koska lähistöllä on jo proomukuljetuksiin soveltuva satama. Kyse on siis pelkästään yksityisistä eduista. Hakemuksen mukaisesta toiminnan muutoksesta aiheutuu sen sijaan merkittävää haittaa yksityiselle edulle meluhaitan muodossa, koska ympäristöön tulee uusi häiriölähde proomujen purkamisesta ja lastaamisesta sekä lisääntyneestä rekkaliikenteestä.

Lupajaosto katsoo, että vaikka proomukuljetusten ympäristövaikutukset ovat huomattavasti pienempiä kuin uiton vaikutukset, Kannaslahden pudotuspaikkaan ei tule kuitenkaan myöntää lupaa proomukuljetuksille vakituiselle ja vapaa-ajan asutukselle aiheutuvien haittojen vuoksi.

Lupajaosto:

Keskustelun aikana jäsen Hannu Mikkilä esitti, että lupajaosto puoltaa käyttötarkoituksen muutosta. Jäsen Jani Savolainen kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty ympäristöinsinöörin esitykselle vastaehdotus, jota on kannatettu, on asiasta äänestettävä.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä siten, että ne jotka kannattavat ympäristöinsinöörin ehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Mikkilän esitystä äänestävät EI. Äänestysmenettelyehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritetussa äänestyksessä sai

- ympäristöinsinöörin ehdotus 1 äänen (Savolainen Anni)
- jäsen Mikkilän ehdotus 4 ääntä (Mikkilä Hannu, Savolainen Jani,

Hämynen Elisa, Sutinen Ville)

Puheenjohtaja totesi lupajaoston päättäneen äänin 1 vastaan neljä hyväksyä jäsen Mikkilän esityksen.

Anni Savolainen jätti asiaan eriävän mielipiteen.

Kaupunginhallitus 20.11.2023 § 289

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan seuraavaa:

Kannaslahden uittopaikalta ei ole ollut uittotoimintaa vuoden 2012 jälkeen, joten hakemuksen mukainen uusi toiminta proomun purkaminen ja lastaaminen aiheuttaa merkittävää uutta meluhaittaa alueelle. Suuren proomun purkaminen kestää noin 12 tuntia, joten aiheutuva meluhaitta ei ole lyhytaikainen eikä vähäinen. Proomun purkamisesta ja lastaamisesta sekä puutavaran varastoinnista syntyvä melu kantautuu helposti järveä pitkin kauemmas. Hakemuksessa ei ole arvoitu Kannaslahdesta proomulla kuljettavan puun määrää, eikä toiminnan laajuutta. Hakemuksessa on ilmoitettu alueen toiminta-ajaksi arkisin kello 7-18.

Kannaslahdessa lähin häiriintyvä kohde on vakituisesti asuttu asuinrakennus 150 m päässä puutavaran lastauslaiturilta ja 130 m etäisyydellä uiton puutavaran varastointipaikalta. Lähin vapaa-ajan asunto sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä puutavaran lastauslaiturilta. Alueen lähiympäristössä 500 m etäisyydellä alueesta on 11 vapaa-ajanasuntoa ja 7 vakituisesti asuttua asuntoa. Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus sijaitsee noin 650 metrin etäisyydellä alueesta luoteeseen.

Nurmeksen kaupungilla on tavarasatama Ritoniemessä 2,8 km etäisyydellä Kannaslahden pudotuspaikasta, jossa proomujen purkua ja lastausta on harjoitettu, joten nyt haetun paikan läheisyydessä on vaihtoehtoinen lastauspaikka saarihakkuiden proomujen puiden purkamiselle ja lastaamiselle. Uittoyhdistyksellä on Nurmeksessa lisäksi Kuokkasenkoskella uiton toimipaikka, jota voidaan myös käyttää proomukuljetusten lastaamiseen ja purkamiseen.

Alueella on voimassa Nurmeksen asemakaava vuodelta 1990, jonka mukaan alue on uiton toimipaikka (kaavamerkintä L-1), jota saadaan käyttää puutavaranippujen pudotuspaikkana ja siihen liittyvänä puutavaran välivarastona. Asemakaava mahdollistaa siis vain uiton ja uiton mukaisen puutavaran varastoinnin, ei satamatoimintaa alueella. Toiminnan muutos tavaran lastaamiseen ja purkamiseen, eli satamatoimintaan edellyttää siis myös asemakaavan muutosta.

Lähimmät häiriintyvät kiinteistöt ovat asemakaavan mukaisilla rakennuspaikoilla.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle on myönnettävä, jos siitä yleisille tai yksityisille eduille aiheutuva hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Hankkeesta ei aiheudu hyötyä yleisille eduille, koska lähistöllä on jo proomukuljetuksiin soveltuva satama. Kyse on siis pelkästään yksityisistä eduista. Hakemuksen mukaisesta toiminnan muutoksesta aiheutuu sen sijaan merkittävää haittaa yksityiselle edulle meluhaitan muodossa, koska ympäristöön tulee uusi häiriölähde proomujen purkamisesta ja lastaamisesta sekä lisääntyneestä rekkaliikenteestä.

Kaupunginhallitus katsoo, että vaikka proomukuljetusten ympäristövaikutukset ovat huomattavasi pienempiä kuin uiton vaikutukset, Kannaslahden pudotuspaikkaan ei tule kuitenkaan myöntää lupaa proomukuljetuksille vakituiselle ja vapaa-ajan asutukselle aiheutuvien haittojen vuoksi.

Kaupunginhallitus: Puheenjohtaja avasi keskustelun.

Kokous keskeytettiin klo 18.06 ja kokous jatkui ajassa 18:20.

Keskustelussa kaupunginhallituksen 1.varapuheenjohtaja Reeta Rönkkö, KESK, esitti muutosesityksenä, että asia laitetaan uudelleen valmisteluun, jotta lausunnossa voisi paremmin tuoda esille kaupungin suunnitelmat Nurmeksen tavarasataman kehittämiseksi, asian vaikutukset alueen matkailuun, haasteet alueen kaavoituksen kannalta ja vaikutukset alueen vakituisille ja vapaa-ajan asukkaille. Kaupunginhallituksen jäsen Arto Siira, KESK, kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginjohtaja Pasi Parkkisen pohjaesityksestä on tehty poikkeava muutosesitys, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että ne jotka kannattavat kaupunginjohtaja Pasi Parkkisen päätösesitystä äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Reeta Rönkön esitystä laittaa asia uudelleen valmisteluun äänestävät EI.

Seuranneessa äänestyksessä annettiin kolme (3) JAA-ääntä, neljä (4) EI-ääntä ja yksi (1) TYHJÄ-ääni.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä nro 1/§ 289.

Puheenjohtaja totesi Reeta Rönkön muutosesityksen tulleen hallituksen päätökseksi.

Kaupunginhallituksen jäsenet Anni Savolainen ja Jari Ruokolainen sekä kaupunginhallituksen puheenjohtaja Hannu Pääkkönen että kaupunginjohtaja Pasi Parkkinen jättivät asiaan eriävän mielipiteen.

Tekninen johtaja: Lisäyksenä ja pyydettyä täsmennyksenä ympäristöinsinöörin ja kaupunginjohtajan lausuntoihin liittyen kaupungin suunnitelmaan tavarasataman kehittämiseksi:

Nurmeksen kaupungin omistama toiminassa oleva tavarasatama ja -alue sijaitsee Ritoniemessä. Alueen voimassa olevassa asemakaavassa (Ritoniemi 124 kaupunginosa) on varattu satama-alue (kaavamerkintä LS) suuruudeltaan noin 1,7 hehtaaria ja puutavaran vesivarasto-alue (kaavamerkintä W-1) suuruudeltaan noin 40 hehtaaria. Alue rajoittuu läheiseen sahateollisuusalueeseen (Binderholz Nordic Oy Nurmeksen saha), joten tavarasatama-toiminnan tällä alueella voidaan katsoa olevan sekä alueen kaavan ja viereisen teollisuuden toiminnan mukaista.

Puunkuljetus vesiteitse on Itä-Suomessa paikallinen erikoisuus, jota on mahdollista hyödyntää matkailumarkkinoinnissa sekä kotimaassa ja erityisesti Keski-Eurooppalaisille markkinoille.

Huomioon otettavaa myös on, että

- Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Vaikuttamisen kärjet 2024 sisältää tavoitteena ”kohta 27. Sisävesiliikenteen kehittäminen Saimaalla ja Pielisellä. Kehitetään sisävesiliikennettä ja satamia tavaraliikenteen solmukohtin”.
- Pohjois-Karjalan Liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030 mukaisesti vesiliikenteen kehittäminen, tavaraliikenteen solmupisteiden ja erityisesti vesiliikenteen kehittäminen liittyy vahvasti tavoitteeseen parantaa liikennejärjestelmän yhteiskunta- ja aluetaloudellista tehokkuutta, toki samalla parannetaan myös alueen saavutettavuutta sekä myös vähennetään liikenteen päästöjä mm. kuljetuksia tehostamalla

Kaupunki on käynyt keskustelun Järvi-Suomen Uittoyhdistyksen ja paikallisen metsäkoneurakoitsijan edustajien kanssa niistä teknisistä tarpeista, joita Nurmeksen tavarasataman kehittämissuunnittelussa tulisi ottaa huomioon. Näistä tärkeimpinä voidaan mainita tarve kahdelle yhtäaikaiselle proomujen purku/lastauspaikalle sekä tarvittavan telakkatoiminnan mahdollistaminen. Samalla on myös sovittu alustavasti näiden asiantuntijatahojen ottamisesta mukaan tavarasataman suunnittelutyöhön.

Kaupunkirakennepalveluiden vuoden 2024 talousarvioesityksessä on esitetty määräraha tavarasataman kehittämiseen (suunnittelu), joka liittyy kiinteästi maakunnallisesti tärkeäksi luokiteltuun tavoitteeseen sekä paikalliseen kehittämiseen. Esitetyn määrärahan tarkoituksena on laatia tarvittavat tekniset tarkastelut mukaan lukien geotekniset tutkimukset, rakentamiseen liittyvät alue- ja rakennesuunnitelmat sekä rakentamiskustannusarvio.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan seuraavaa:

Kannaslahden uittopaikalta ei ole ollut uittotoimintaa vuoden 2012 jälkeen, joten hakemuksen mukainen uusi toiminta proomun purkamisen ja lastaaminen aiheuttaa merkittävää uutta meluhaittaa alueelle. Suuren proomun purkamisen kestää noin 12 tuntia, joten aiheutuva meluhaitta ei ole lyhytaikainen eikä vähäinen. Proomun purkamisesta ja lastaamisesta sekä puutavaran varastoinnista syntyvä melu kantautuu helposti järveä pitkin kauemmas. Hakemuksessa ei ole arvoitu Kannaslahdesta proomulla kuljettavan puun määrää, eikä toiminnan laajuutta. Hakemuksessa on ilmoitettu alueen toiminta-ajaksi arkisin kello 7-18.

Kannaslahdessa lähin häiriintyvä kohde on vakituisesti asuttu asuinrakennus 150 m päässä puutavaran lastauslaiturilta ja 130 m etäisyydellä uiton puutavaran varastointipaikalta. Lähin vapaa-ajan asunto sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä puutavaran lastauslaiturilta. Alueen lähiympäristössä 500 m etäisyydellä alueesta on 11 vapaa-ajanasuntoa ja 7 vakituisesti asuttua asuntoa. Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus sijaitsee noin 650 metrin etäisyydellä alueesta luoteeseen.

Nurmeksen kaupungilla on tavarasatama Ritoniemessä 2,8 km etäisyydellä Kannaslahden pudotuspaikasta, jossa proomujen purkua ja lastausta on harjoitettu, joten nyt haetun paikan läheisyydessä on vaihtoehtoinen lastauspaikka saarihakkuiden proomujen puiden purkamiselle ja lastaamiselle. Uittoyhdistyksellä on Nurmeksessa lisäksi Kuokkasenkoskella uiton toimipaikka, jota voidaan myös käyttää proomukuljetusten lastaamiseen ja purkamiseen. Kuitenkin tätä käyttöä rajoittaa Aronsalmen sillan korkeus.

Kannaslahden uittopaikka on poistettu maakuntakaavamerkinnoistä Maakuntakaavan 2040 päivityksen yhteydessä. Alueella on voimassa Nurmeksen asemakaava vuodelta 1990, jonka mukaan alue on uiton toimipaikka (kaavamerkintä L-1), jota saadaan käyttää puutavaranippujen pudotuspaikkana ja siihen liittyvänä puutavaran välivarastona. Asemakaava mahdollistaa siis vain uiton ja uiton mukaisen puutavaran varastoinnin, ei satamatoimintaa alueella. Toiminnan muutos tavaran lastaamiseen ja purkamiseen, eli satamatoimintaan edellyttää siis myös asemakaavan muutosta. Lähimmät häiriintyvät kiinteistöt ovat asemakaavan mukaisilla rakennuspaikoilla.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle on myönnettävä, jos siitä yleisille tai yksityisille eduille aiheutuva hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Hankkeesta ei aiheudu hyötyä yleisille eduille, koska lähistöllä on jo proomukuljetuksiin soveltuva satama. Hakemuksen mukaisesta toiminnan muutoksesta aiheutuu sen sijaan merkittävää haittaa yksityiselle edulle meluhaitan muodossa, koska ympäristöön tulee uusi häiriölähde

proomujen purkamisesta ja lastaamisesta sekä lisääntyneestä rekkaliikenteestä.

Nurmeksen kaupungin omistama toiminnassa oleva tavarasatama ja -alue sijaitsee Ritoniemessä. Alueen voimassa olevassa asemakaavassa (Ritoniemi 124 kaupunginosa) on varattu satama-alue (kaavamerkintä LS) suuruudeltaan noin 1,7 hehtaaria ja puutavaran vesivarasto-alue (kaavamerkintä W-1) suuruudeltaan noin 40 hehtaaria. Alue rajoittuu läheiseen sahateollisuusalueeseen (Binderholz Nordic Oy Nurmeksen saha), joten tavarasatamatoiminnan tällä alueella voidaan katsoa olevan sekä alueen kaavan ja viereisen teollisuuden toiminnan mukaista.

Puunkuljetus vesiteitse on Itä-Suomessa paikallinen erikoisuus, jota on mahdollista hyödyntää matkailumarkkinoinnissa sekä kotimaassa ja erityisesti Keski-Eurooppalaisille markkinoille.

Huomioon otettavaa myös on, että

- Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Vaikuttamisen kärjet 2024 sisältää tavoitteena ”kohta 27. Sisävesiliikenteen kehittäminen Saimaalla ja Pielisellä. Kehitetään sisävesiliikennettä ja satamia tavaraliikenteen solmukohtin”.
- Pohjois-Karjalan Liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030 mukaisesti vesiliikenteen kehittäminen, tavaraliikenteen solmupisteiden ja erityisesti vesiliikenteen kehittäminen liittyy vahvasti tavoitteeseen parantaa liikennejärjestelmän yhteiskunta- ja aluetaloudellista tehokkuutta, toki samalla parannetaan myös alueen saavutettavuutta sekä myös vähennetään liikenteen päästöjä mm. kuljetuksia tehostamalla

Kaupunki on käynyt keskustelun Järvi-Suomen Uittoyhdistyksen ja paikallisen metsäkoneurakoitsijan edustajien kanssa niistä teknisistä tarpeista, joita Nurmeksen tavarasataman kehittämissuunnittelussa tulisi ottaa huomioon. Näistä tärkeimpinä voidaan mainita tarve kahdelle yhtäaikaiselle proomujen purku/lastauspaikalle sekä tarvittavan telakkatoiminnan mahdollistaminen. Samalla on myös sovittu alustavasti näiden asiantuntijatahojen ottamisesta mukaan tavarasataman suunnittelutyöhön.

Kaupunkirakennepalveluiden vuoden 2024 talousarvioesityksessä on esitetty määräraha tavarasataman kehittämiseen (suunnittelu), joka liittyy kiinteästi maakunnallisesti tärkeäksi luokitettuun tavoitteeseen sekä paikalliseen kehittämiseen. Esitetyn määrärahan tarkoituksena on laatia tarvittavat tekniset tarkastelut mukaan lukien geotekniset tutkimukset, rakentamiseen liittyvät alue- ja rakennesuunnitelmat sekä rakentamiskustannusarvio.

Nurmeksen kaupungin näkökulmasta proomukuljetukset tulee keskittää Ritoniemen tavarasatamaan. Tavarasatamatoiminnan tällä alueella voidaan katsoa olevan sekä alueen kaavan ja viereisen teollisuuden toiminnan mukaista.

Kaupunginhallitus: Ehdotus hyväksyttiin.